

TIDEVARVET

Vad har hänt?

FÖRSVARSKOTTET ÄR FAR-DIGT! Betänkandet kommer på kamrarnas bord om fredag och tillstyrker mellanpartierna bud på 148 miljoner. Socialdemokraterna ha reserverat sig för sina i försvarskommisionen begärda 135 miljoner. Regeringskrisen rycker allt närmare.

L UFTBOMBARDEMANNG MOT MALMÖ — uppbyggt i miniatyr på Bulltofta flygfält — blir ett av Barnens dags i Malmö förmånsta nummer om söndag. Första gången en flyguppvisning med bombardemang visas i Skandinavien, säger reklamen.

Tidningen **Arbetet** varnar för det ruskiga nöjet med den tveklagliga motiveringen att det

»inte minst ur synpunkten av flygets egna intressen är skäl att reagera emot tillställningar, som under lekens form låta flyget figurera i ett sammanhang där det framträder till mänsklighetens förbannelse».

Men att vi anskaffa militärmaskiner för att de i verkligheten skola kunna spela denna roll — det har tidningen ifråga ingenting att invända emot.

FOLKFORBUNDSFÖRSAMLINGEN i sin helhet bör sammantråda till behandling av frågorna om sanktionerna, erkännande av Abessinians annektering och reformeringen av paktens, anser Argentinas regering, som begärt uttima förbundsmöte i juni. Frågorna äro för betydelsefulla att avgöras endast av rådet och låta icke uppskov. För egen del vädrar Argentina att erkänna erövringen av Abessinien.

REVOLTEN I PALESTINA har alltmåra kommit att vända sig emot den engelska mandatförvaltningen och upprepade sammanställningar mellan araber samt engelsk polis och militär har ägt rum. — I Genève har Folkförbundets ständiga mandatkommission påbörjat prövningen av Englands förvaltning i Palestina under år 1935, varvid den engelske representanten konstaterat att oroligheterna fortsätta, men att England icke ämnar vika en tum från sin politik.

EN OMFATTANDE STREJK med nya metoder har utbrutit inom automobil- och metallarbetarbranschen i Frankrike. Arbetarna ha ockuperat fabriker, där de tillbringat hela dygn sittande utan att arbeta. Livsmedels- och kemiska industrier ansluta sig. Förhandlingar ha satts igång men hittills resultatlös.

FÖRKORTAD ARBETSTID i ett flertal viktiga industrier är huvudämnet för Internationella arbetsorganisationens konferens, som började på torsdagen. Ordinarie regeringsrepresentanter för Sverige äro fröken Hesselgren och byråchefen Molin.

NORMAN THOMAS UPPSTÄLLES för tredje gången som socialisternas presidentkandidat i U. S. A. Partiet vägrar sin medverkan till Roosevelts kandidatutvärdering för att han endast »slappar upp kapitalismen».

EN FRAMSTÖT MOT BYRÅKRATISM och godtycke har gjorts i Sovjet, där kontrollkommissionen och folkkommissariernas råd utjardat ett dekret om arbetsrätt för alla, oberoende av social härkomst eller antirevolutionära stäktingar — och ett förbud mot »rensningar» och godtyckliga avskedanden vid fabriker.

KEJŠAR HAILE SELASSIE har anlånt till London, där han blivit vänligt men inofficiellt mottagen.

Veckovakalen

En tale til Nordens ungdom

av HENRIK SÖRENSEN.

För den kommande världskrig må Nordens ungdom göra klar för sig följande 4 punkter:

- 1) Bedraget med militarismen som jordre-landets gode far og forsyn.
- 2) Og at dettes avlegger, forsvar, er faldit.
- 3) At de store saakalte civiliserede stater ene og alene varetar sine egne interesser. At disse dessuten er rene røvere — og altid har vært det — og at vi småfolkene må slå dette inn i hodet på dem, inntil verden våkner.
- 4) At alle diktaturstater — heri desverre også medtatt Russland — uavgjertlig faller tilbake på et mere eller mindre kanufleret militersystem.

Ad punkt 1:
Det militære — krigens — krigerkassen er et destruktivt begrep, som har förarsaket närsagt all elendighet i verden.

Det er i sit prinsipp nedbrytende, negativt og livsfjendtlig. Dets program er jo vold, död og tilintetgjørelse. Altså det stikk motsatte av Dere — ungdommens prinsipp — Dere er livet.

Den militære faktor tilltrekker alltid voldsmentaliteten.

Enhver krig er urettferdig og ender i urett og vold.

Som belegg herpå: Verdenshistorien fra urminnes tider — med sin klimax: Verdenskrigen 13 milljoner falne unge mennesker. Og så den største oprustning menneskeheten noensinne har sett. Militærmakten er innfiltrert med mordercentralen, rustningskapitalen.

Og det militære prinsipp tilstreber verdensdiktaturene. Det ser vi hos de rendyrkede krigertyper, Alexander, Cesar, Napoleon og den gale Ludendorff med sin siste »totale krig». Hvor spebarne blir dratt inn i »avgjørelsen».

Ad punkt 2:
Bedraget med forsvaret. Vi ser nu hvordan det går med Etiopia tross militærkøperen Virgins forsikringer om at »alt følger planmessig».

Alle utenom de sakkynndige måtte jo vite, at det arme landet var prisgitt overfor de nye våben. Disse våben som kan angriperen har og kjenner. Ellers vilde han ikke turdet gå på. J. fr. de tyske våbens konstruksjonsoverlegenhet i danskekrigen 1864 — tysk-franske 1870. Japanernes i den russiske krigen. Da de i Tsusjimastrødet senket hele Rosjdevenskis flåte ved at deres kanoner bar meget lengre enn russernes.

Og nu under verdenskrigen. Tyskernes komplett overraskende rasseren av de Brialmontske festninger i Belgia. Ansett for å være närsagt uinntagelige. Tykke Bertha tygget det hele sammen på timer. Oslo kan nu lett bombarderes fra krigsskip, som ligger ved Arendal.

Hvad for overraskelser sitter for eksempel tyskerne inne med nu, når de gang på gang kan denge neven i bordet for det måpende Europa? Og tror noen at Mussolini hadde våget sig på Abessinien uten sitt nye overraskende og hurtigvirkende luftvåben og denne nye fine påsegassen som får fiendens »hoder til langsomt at eksplodere?»

Ad punkt 3:
Dette bedragerske argument at for eksempel England ikke vil tillate et angrep på Norge. Vi ser hvad England og Frankrike har tillatt i Øst Afrika. Og der hvor disse to staters mest vitale interesser ligger: Suez, Nilen, Tunis og Algerier.

Hvad for interesser har de store lande i Norge. Militære støttepunkter har for eksempel Tyskland innenfor egne grenser. Takket være de nye våbens aksjonsradius.

Og vi så, hvordan det gikk Belgia. Etter det vi nu vet, må vi innse og ta konsekvensene av den ting, at alle småstater er helt og holdent prisgitt røverstatene, de store. Og at disse usentimentalt bare tar egne hensyn. Det er derfor de er blitt store og forslukne.

Ad punkt 4:
De store statene vinder av med sin militarisme — det er en kilde til profitt og makt.

Hvorfor tillot man Tyskland oprustning? Meget kan vel forklares med det ene ord: Rustningskapitalen i store land. Se normanden Kristian Gleditsch ypperlige bok: Foran en ny verdenskrig.

Alle vet at krigsspykosen siver ut over verden fra Midt-Europa.

Hvorfor lånte verden tyskerne — som de er redde for — penger til å opruste med? Svaret finner Dere i Gleditsch' bok. Samt i verdenspressens sensasjonslyst og, at den kan kjøbes.

Det mest spennende nu er om Russland vil følge kommunismens hellige idé eller om det vil militarisere sig — som alle revolusjoner for har gjort. Om det vil bygge Det nye Rike på rett og fred eller på flyg og giftgass?

Mussolini og Hitler vet vi hvad de vill! Vi gamlingene som ofret 13 millioner unge liv til bare nye ulykker — burde på åndelig forsorg nu. Verdens håp står til den nye ungdom, Dere, og til kvinnene. Håpet skal samle sig om snarest å forene Norden — derpå de små stater i Europa.

Som nøytrale og ukompromitterte fordrer ledelsen i et nytt Folkenes Forbund — eller i motsatt fall — gå ut av det.

Det skal uavkortet hevde i Genf rett i stedet for vold.

Det skal ved uforferdet opplysning (erobre Nobelinstitutets makt og pengemidler) la folkene få vite sannheten om bedraget med militærvesenet og forsvaret.

Vår delaktighet i historien av i dag.

Över hundra Fogelstadförbundare från när och fjärran hade samlats på Kvinnliga Medborgarskolan vid Fogelstad under Förbundets 11:te årsmöte i pingst. Detta är en i förhållande till skolans utrymmen och till avstånden i landet ganska imponerande siffra. Men att betydligt flera av de till bortåt 800 uppgående förbundsmedlemmarna — och förresten också många utomstående intresserade — i sina tankar voro med om mötet, det tror sig Tidevarvets red. konnastatera. Ty det är inte en, men otaliga uppmaningar vi fått att för all del beskriva mötet så väl, att »en hungerande skara i Sveriges bygder» måtte få en föreställning om vad där sagts och gjorts! Uppdraget är lika stort som svårt. Ty det som är det väsentliga på Fogelstad, friheten att vara sig själv och kunna sig respekterad och lycklig, oberoende av vilken åsikt eller samhällsställning jag har, gemensamheten i försöken att tränga in till frågornas grund, aningen jag kommer från maskinen, konforstolen eller de akademiska studierna, hela atmosfären av värme och skönhet — den bör helst upplevas. Allt sluter sig till en helhet, svår att uttrycka i ord, från öns härliga blomnorma, som ordnats med sådan tydlig skönhetsglädje, till de konstnärliga upplevelsorna i ord och mu-

sik, från allvaret i föredrag och diskussioner till den glada samvaron gamla kamrater emellan.

Den rubrik som stod över mötets huvuddiskussion, Vår delaktighet i historien av i dag, kunde med fördel sättas över mötet i dess helhet. Formuleringen tycktes oss först nästan för djärv, sade rektor Hermelin, när hon på pingstafton hälsade sina skaror välkomna, men nu när vi är här samlade tycks den inte längre djärv utan självklar. Varje ögonblick är ju laddat av det vi människor någon gång gått igenom och varit med om. Livet självt är vår delaktighet i historien.

Dödens system och de levande explosionerna.

Det har många gånger understrukits att Fogelstadförbundet såsom sådant — en kamratsammanslutning mellan föredragshållare och förutvarande kursdeltagare vid Medborgarskolan — inte har några bestämda, fastslagna uppgifter, framförallt inte i politiskt avseende, att fylla. Men för varje gång man får vara med om ett sådant uttryck för Fogelstadförbundets anda som ett pingstmöte utgör, står det allt klarare vilken betydelse de enskilda människorna vakenhet eller

Forts. å sid. 3.)

Devinez:

Om hästar.

En bok om hur man skall förbättra farliga och odugliga hästar har fallit i min hand. Den är icke skriven av en teoretiker utan av en engelsk hästkarl Mike Rimington, som varit kavalleriofficer i den indiska kolonialarmen och följt den till Frankrike under kriget. Efter fredslutet tycks han ha haft en asyl för hästar som blivit moraliskt fördärvade genom granatchocker, kulor, utmatning, långa sjöresor och andra påfrestningar, som följa med kriget.

Dessa hästar ha varit fysiskt oskadade men elaka och farliga, omöjliga att använda till nyttigt arbete. Sedan hästskötarna förgäves provat hugg och slag, svält, smärta och svordomar på dem, såg man ingen annan råd än att arkebusera dem som förbrytare. Men där kom då löjtnant Rimington in. Hans årelystnad var att göra folk av även de farligaste och lömskaste hästar. Han hade sitt eget system som ännu aldrig misslyckats, enligt vad han säger i sin bok.

Hans tes är att hästar äro godhjärtade djur, kloka och nobla till karaktären men omedvetna om sin styrka och därför lättskrämde. Farliga bli de först när deras rådsla och misstro blivit väckta.

Han stöder sig på araberens i sin värdering av hästarnas karaktär. Araben styr sin häst genom vänlighet från första ögonblicket. Hästen är medlem av

arabfamiljen, han därför blivit intelligentare än alla andra hästar och har en så djup och frostat tillgivenhet för sin herre att han lyder honom villigt. När man just nu inför oroligheterna i Palestina erinras om detta faktum drar man en skuld vid tanken på hur oändligt mycket svårare det måtte vara för en arab att förstär sig på engelsmän och judar än på hästar.

Teoretiskt kan ju en människa övertaga sig själv om att en människa bör förutsättas vara lika mänsklig som en häst. Men praktiskt går det inte. Vi våga inte handla ut från den tron att människor äro lika tillgängliga för vänlighet och resonlighet som hästar och ha en motsvarande intelligens som tillåter dem att dra slutsatser om de följer vissa handlingar kunna få. Eller kanhända det inte djupast sett är en fråga om mod, när det gäller människa kontra människa. Svårigheten bottnar väl i att vi människor äro för intrasslade med varandra. Det moraliska fördärvet, svagheten och fruktan ligger inte bara på den ena sidan liksom när det gällde Rimington och hans hästar. Man kan inte tillåta en häst göra sig så förtvivlad eller ursinnig som en människa kan få lov att göra, så att man tappar de egenskaper Rimington förutsätter som nödvändiga: vänlighet, tästa ögonblicket. Hästen är medlem av

Forts. å sid. 3.)

prenumerera på

TIDEVARVET

Från 1 juni till årets slut kr. 3:75

Postgiro 1544

Gå i spissen med hel avrustning och hermed være de første i verden som setter alt inn på freden.

De skal høitidelig fra tralerstolen i Genf la røverstatene vite, at de rasserer sine festninger og går til hel avrustning.

Vi — de mindre stater er i røvernes hender. Men vi kan kanskje reise en verdensopinion mot dem.

Og den skal begynne i Norden og av dens lyse ungdom.

Wizard Aderbräckstrumpa.

Gummifri, Hygienisk, Tvättbar, Hållbar, Stoppbar. — Kostnadsfri rådföring. Begär Prospekt.

Lagerons
Kungsgatan 4, Stockholm. Tel. 23 16 00

TIDEVARVET

Radikal
politisk
veckotidning

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.
ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfri lördag.
Triewaldsgränd 2, 3 tr., Stock-
holm. Tel. 20 48 42.

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: *Eva Andén*.
Ledam. av Sveriges Advokatsamf.
Norrländsgatan 18.
Tel. 10 75 75, 10 75 76.
STOCKHOLM

Stockholms stads Poliklinik vid Kornhamnstorg 4

Måndagar, onsdagar, fredagar kl. 9—10 f.m.
För havandeskapet och
dess sjukdomar.
För medellösa kostnadsfritt, för andra mot
erläggande av 2 kronor.

Alma Axelssons FÖRLOSSNINGSCHEM

LINNEGATAN 19
Mottager inackord. även för längre tid.
Tryckt och ogen., välräk.
Tel. 62 78 24.

Centralbadets damfrisering

rekommenderas
Elegant. Tel. 20 95 92. Företagsklass.

Alimonda-Institutet

homeopatisk praktik.
Mottagning 11—2. Rådfrågning även pr
korrespondens. Begår prospekt och frå-
gelista. Leg. läkare.
Adress: Upplandsgat. 16, 4 tr. (hiss)
Stockholm. Telefon 32 08 99.

Bagarstugan

HORNSGATAN 37 - Tel. 40 70 00
FOLKUNGAGATAN 65 - Tel. 40 73 37
GÖTGATAN 82 - Tel. 43 33 90

142 cm. fel Lakansväv,

extra prima, något noppig, bortsläjt t.
0,88. Ett parti Madapolam i god kvalitet,
75 cm. bred, som i handel kostar 55 o.
60 öre, endast 0,38 met. Blekt Babyla-
kansväv, 87 cm., 0,55, Barnlakansväv, 105
cm., 0,75. Oskarsons Lager, Kungsg. 70,
Stockholm.

Chiropractic.

Ryggskott, Ischias, Neuralgi
Thor Holmström
Kungsgatan 35. Tel. 21 04 17
Mottagning 10—1 och efter överensk.

TANDKLINIKEN

Hornsgatan 49
Billig Tandvård
Tel. 40 07 78

Vi skräddarsy Eder kappa med två
provningar för 30 kr.

FORSMANS,
Upplandsgatan 25. Telefon 32 30 92.

ALLT I MODERN SKÖNHETSVÅRD

Specialitet: Elektrolysbehandling för
vårter och gen. hårväxt, effektiv be-
handl. för finnar och pormaskar samt
för rynkor och torr hud.
Fullständig Damfrisering
INSTITUT BELLE
Kungsgatan 7, Stockholm Tel: 11 27 07
Gynn. direktörerna L. Aronson, E. Öster

Den 6 juni 1936.

Begåvade barn i särklass?

Elitklasser för särskilt begåvade barn är ett uppslag som, trots den måhända bestickande motiveringen, måste framkalla de allvarligaste in-
vändningar. Till grund för det för-
slag, som nyligen framställdes av
förste folkskoleinspektören i Göte-
borg, ligger ett sedan några år på-
gående försöksarbete inom vissa av
Göteborgs folkskolor, avseende en
uppdelning efter begåvning av elev-
materialet. Redan i småskolans an-
dra klass skulle de mer än medel-
måttigt begåvade eleverna plockas
ut för att sedan i enkom för dem
uppräta klasser kunna »avverka»
— obs. uttrycket! — den fyraåriga
kursplanen på tre år. Vad man velat
vinna med detta är dels att tillför-
säkra även de särskilt intelligenta
den stimulerande konkurrens, som
skulle förmenas dem i en normal-
klass, dels att hindra dem från att
leva högt på sin naturliga begåvning,
som kanske i många fall besparar
dem även ett önskvärt minimimått
av arbete.

Redan när det gäller fördelarna
av den planerade anordningen för de
begåvade själva måste emellertid
starka tvivel inställa sig. För det
första äro ju dessa barn i regel så-
dana, som reagera starkt och över
ett stort område och vilja spela ut
sina krafter efter vida linjer. Den
föreslagna uppdelningen måste inne-
bära en beskränkning av de naturliga
områdena för deras livaktighet i alla
sina olika ytringar, en inskränkning
i stället för en utvidgning av deras
möjligheter, då man skulle ta ut hela
deras energi på det rent intellektu-
ella området. Vidare innebär ju den
kortare undervisningstiden rent
praktiskt att en eftersträvsärvard
för djupning och utvidgning av skol-
studierna försvåras. Skolan skulle
både bli för trång och gå för fort för
dessa barn.

Ruth Hamrin:

I RIKSDAGEN.

Om utrikesutskott, pant-
banker och prinsar.

Skytteanslagets utgång i riksdagen i år
är symptomatiskt för den försvars-
glädje, som gripit kamrarna. Andra
kamrarna har förut varit ett visst värn
mot detta anslag till frivilliga skyttevä-
sendet. I år skilde det endast tre röster
Nu får man visserligen åstadkomma de
tre rösterna i gemensam votering som
vanligt, men som vanligt går anslaget
igenom. Så nu blir det väl snart order,
att varje svensk skall skjuta 30 skott per
år på en skyttebana, innan han har gjort
sin s. k. plikt.

Herr Lindhagen kan tillskriva sig en
stor seger vid årets riksdag i och med
att vi fått ett utrikesutskott.
Vi ha visserligen flera utvägar till sam-
verkan mellan regering, riksdag och folk,
när det gäller utrikespolitiska förhållan-
den, säger herr Lindhagen i sin motion,
men de äro inte tillräckliga. Riksdags-
ordningens bud, att om Konungen prö-
var lämpligt, meddelande skall göras
riksdagen inom lykta dörrar om rikets
förhållande till främmande makt, har en-
dast blivit en gest och utrikesnämnden är
enligt motionären en enastående kontor-
lös, oorganiserad bastard mellan rege-
ringskonsej och parlamentarisk ordning.
Land och folk kunna inte vara betnjanta
med en organisation, som ej får förber-
reisetid, ej får fatta beslut, ej får yrka

De faror som hota genom att skol-
ans enbart intellektuella uppgifter
alltfort starkt betonas ligga i öppen
dag. Det finns ju värdefulla mänsk-
liga gåvor och egenskaper även
utanför den rent intellektuella be-
gåvningen, där man gör orätt i att
undanhålla skolans utvecklande och
ledande inflytande. Det betonas ju
gång på gång att skolans uppgift
att fostra hela människor aldrig bor-
de få träda tillbaka för dess uppgift
att undervisa.

Oavsett detta finns det även för
skolarbetets egen skull allvarliga in-
vändningar att göra. De intelligenta
barnens närvaro i normalklasserna
innebär en lyftning av hela klassens
nivå, till överdierlig nytta för det
hela. Att skilja ut de olika begåv-
ningsgraderna från varandra skulle
slutligen innebära en ödesdigjer för-
vanskning av samhällslivet, för vil-
ket ju barnen ytterst skola fostras —
och där de ändigen fattiga och rika
måste leva sida vid sida.

nagot, ej får stå i kontakt med någon
mänsklig varelse. En tredje utväg —
interpellationsrätten — står också i våra
dagar i fara, emedan ett statsråd mycket
väl kan underlåta att besvara en fram-
förd interpellation. Slutligen måste räknas
med folkopinionen som den viktigaste
fredsgrundvalen.

Men ingen av dessa utvägar är till-
räcklig. Eftersom Sverige vill vara ett
demokratiskt land och hävda denna sin
ställning gent emot tidens diktaturstrå-
vanden, bör det vara en angelägenhet av
största vikt att riksdagens behöriga in-
flytande stärkes genom en effektiv sam-
verkan mellan regering och riksdag. Det
är så mycket större skäl därtill som den
utrikespolitiska situationen allt mer be-
härskande och hotfullt ingriper i stater-
nas inbördes förhållande.

Denna motion har resulterat i att det
flera gånger förut ifrågasatta utrikes-
utskottet äntligen blivit till. I det utskott,
som behandlade frågan, hade herr Berg-
man från folkpartiet reserverat sig mot,
att utrikesministern fick tillträde till detta
utskott, men detta ledde icke till något
resultat. Experten, herr Reuterskiöld,
trodde inte, att utrikesutskottet, även om
utrikesministern fick tillträde till detta,
skulle kunna bli någon regering vid si-
dan av den regering, som denne minister
själv tillhörde. Bland dem som ville
stjälpa hela förslaget befann sig både
socialdemokrater och högerrepresentan-
ter.

Första kammaren har avslagit en mo-
tion om sparkassor för lantarbetare.
Däremot har riksdagen fattat ett beslut
om en utredning om pantbanksörelsen.

Steket från pantbanken till våra prin-
sars äktenskapsmöjligheter är inte mer
lifsande, än att vi våga ta det — be-
kymmer ha vi ju alla, den ene en pant-
satt rock, den andre ett pantsatt hjärta.
Nu har emellertid konstitutionsutskottet
ömmat för prinsarnas bekymmer och ut-
vidgat deras rätt att ingå giftermål med
enskild utländsk mans dotter. Alldeles
enig var man inte och den gamle herr
Trygger uppkallade »hugstora minnen»
till hjälp för det hindra retorem. A
andra sidan framhölls från radikalt håll
att man borde taga steget fullt ut och
tillåta även giftermål med enskild svensk
mans dotter. Så långt vågade man inte
gå. Intet giftermål kan emellertid bli
av utan att konungen, sedan statsrådets
tankar inhämtats, lämnat sitt samtycke.
Det där om statsrådets tankar har inte
föret stätt inskrivet i successionsordning-
en. Det är emellertid grundlagsändring
och får alltså stå till nästa riksdag.

Allt det här om prinsarnas möjligheter
och rättigheter att giftn sig är egentligen
bra verklighetsfrämmande. Det är bara
om hurudan prinsessans pappa är och
skall vara som frågan rör sig — huru-
dan hon är eller bör vara själv har tyd-
ligen ingen vidare betydelse. Tänk om
hon skulle råka vara kraftfull, klok, drif-
tig, och politiskt intresserad, alldeles obe-
roende av sin pappa, hur skulle det då
gå?

Rädda Barnens aktuella upp- gifter.

Internationella Rädda Barnen — Union
International de Secours aux Eufants
— har i Genève haft sitt årsmöte. Där
samlades representanter från 12 olika an-
slutna länder — från Sverige kom under-
tecknad, ordf. i Rädda Barnen, samt re-
presentant för Barnvårdsavdelningen av
Svenska fattigvårds- och barnvårdsför-
bundet, som anslutit sig till Unionen.

En givande diskussion angående barns
utackorderande i familjer och anstalter
gav en vid överblick över olika länders
barnvårdsarbete. Ett nytt uppslag, se-
dan 16 år med framgång prövat i
Schweiz, var »den lilla familjen». Upp-
till 10—11 barn från 2—16 år, flickor
och gossar, gärna flera syskonpar, sam-
lades till ett enkelt, naturligt familjeliv
under en lämplig, klok kvinnas vård. I
vissa fall var det ett barnlös, äkta par
som hade hand om dessa barn. Denna
form för friska och normala barn har sto-
ra fördelar, den blir ej dyrare, barnen
bli ej exploaterade, de uppfostas indi-
viduellt, men med samhörighetskänsla och
ansvar mot varann. Utanför Genève fin-
res en dylik »liten familj», som är väl
värd ett besök.

Unionen har genom sina praktiska ex-
perter givit en god starthjälp i barna-
vårdsarbetet i många länder, där detta
arbete tagit fastare form efter kriget.
När det väl är i gång efter landets be-
hov och förhållanden, fortsattes det na-
turligtvis av landets egna krafter.

En barnvårds-kongress kommer i höst
att avhållas i ett av de Baltiska länderna
och en redogörelse lämnades för den sto-
ra kongressen, som i april hölls i Athen
under Unionens beskydd. Denna kong-
ress enade krafterna i Balkanstaterna i
det gemensamma arbetet för kommande
generationer.

Årsmötet avslutades med en gemensam
färd ut till den underbart vackert belä-
gna kyrkogården, till miss Jebbs grav. Det
var hon som 1920 startade Unionen, ledd
av samma tanke som Selma Lagerlöf ut-
tryckte med orden »Rädda barnen — det
är rädda framtiden». Miss Jebb skrev
den s. k. Genève-deklarationen, antagen
som princip av Nationernas förbund.
Häri uttalas varmt och klart mänsklig-
hetens skyldigheter mot barnen.

I Genève hittar man vänner till Tide-
varvet och många som fråga efter frö-
ken Kerstin Hesselgren, som är särdeles
populär där nere.

Ellen W. Palmstierna.

Vid Viggbyholmsskolan

äro till höstterminen 1936 lärarbefattningar till ansökning lediga i följande ämnen:
modersmål, historia—tyska, engelska, franska, latin—geografi, biologi. Närmare
upplysningar genom undertecknad
PER SUNDBERG. Tel. VIGGBYHOLM 50.

Viggbyholmsskolans sommarkurser i praktiskt arbete.

Under tiden 14 juli—9 augusti kommer i Viggbyholmsskolan att anordnas
kurser i praktiskt arbete omfattande: Vävning — Handarbete, tillskränning
och sömnad — Träslöjd — Bokbinderi — Krukmakeri.
Föredrag belysande de olika arbetsgrenarna komma att hållas av: Arki-
tekt R. Berghagen, Fru Elsa Gullberg, Dr. A. Kumlien, Arkitekt C. Malm-
sten samt Sv. Slöjdföreningens direktör A. Stavenow. Prospekt genom un-
dertecknad.

Adr. Viggbyholm, tel. 50.
PER SUNDBERG

Arvedsons Gymn. Institut

Kurserna komma hädanefter att anordnas lika med kur-
serna vid Kungl. Gymnastiska Centralinstitutets sjuk-
gymnastiska linje för kvinnliga elever samt medföra en-
ligt Kungl. Maj:ts resolution samma kompetens och rät-
tigheter. Prospekt på begäran genom Doktor J. Arved-
son, Odenngatan 1, Stockholm.

Pistany Vulkanism

är ett numerat beprövat medel mot
Reumatism, Gikt, Ischias

och användes med framgång i den svenska privat- och
sjukhuspraktiken samt under sakkunnig ledning av
leg. gymnastikdirektör å PISTANY INSTITUTET,
Regeringsgatan 22, tel. 11 33 77.

VIGGBYHOLMSSKOLAN

Internatskola för gossar och flickor.

Viggbyholmsskolan vill i sitt arbete söka ta hänsyn till de olika elevernas
begåvning, arbetstakt och intresseriktning.

Viggbyholmsskolan består av en fyraårig grundskola (förberedande
klasser) samt en därpå följande examensfri 7-årig skolgång, avsedd
att skänka en allmän medborgerlig utbildning. Från medborgarlinjen kan
anknytning ske dels till direkt yrkesutbildning, dels till skolor för vidare
praktisk-teoretisk utbildning såsom teckningskolor, handelsskolor, jord-
bruksskolor o. d.

Viggbyholmsskolans 3-åriga gymnasium, avsett för dem som ämna
gå vidare till akademiska studier påbörjas höstterminen 1936 med Ring 1
som anknytning till medborgarlinjens 6 klass. Gymnasiet kommer att bestå
av såväl real- som latinlinje.

Gossar och flickor mottagas från nybörjarstadiet. Viggbyholmsskolan är
belägen vid Stora Värtan, cirka 2 mil norr om Stockholm. Prospekt genom
undertecknad, adress Viggbyholm. Tel. 50.

PER SUNDBERG.

Sommarkurser i Vävning.

Mönsterritning. Heminredning. Växtfärgning. Hemvävad: praktisk vävning
m. vävteori. Fortbildningskurser: komposition m. provvävning, färglära m. natur-
studier, materiallära m. handspinning.
Heminredning: planritning m. möbleringsförslag, komposition o. provvävning
av textilier.
Trevligt skolhem. Billig pension. Tel. Sigtuna 234.
SIGTUNA VÄVSKOLA. Mary van Rijswijk.

Kungl. Hovblomsterhandel
H. FLATOW

Säg det med blommor!
Västerlångatan 14. STOCKHOLM
— Blomsterförmedling till in- och utlandet —
Telegr.-adr.: Flatow. Telefoner: 11 05 06, 20 21 17. Postgirokonton 549

Vår delaktighet...

(Forts. fr. sid. 1.)

uppvekthet i någon form måste få för det hela.

Rektor Hermelin liknade Fogelstadförbundarna överallt ute i världen vid små explosioner. En tid, när man försöker klumpa ihop människor i så stora organisationer och så fasta förband som möjligt och inte drar sig för att tillgripa varje maktmedel för att sedan hålla människorna fast i dessa likriktningens förband — visar tydligare än någonsin hur rädda människor äro för de där krafterna, som våga springa ut ur massorganisationerna och vara sig själva. Men den visar också, att maktmedlen i längden inte håller. Det enda som håller är förtroende.

Som ett yttersta exempel på den massbindning av människor, som vår tid har så starka tendenser för, nämnde rektor Hermelin den italienska adunaten eller allmänna mobiliseringen i hostas, när 20 miljoner människor, män, kvinnor och barn, alltså hälften av Italiens samtliga innevånare inom en enda timme på en och samma dag förfogade sig till mobiliseringsplatser av olika slag för att ta emot sina uppgifter såsom krigförande, männen som soldater och organisatörer, kvinnorna som deras ersättare i fabriker och förvaltning. Detta visar vart vi ha kommit, vilka maktmedel som kan användas mot ett folk, en den mest genomgripande organisation som kan användas. Och dess mentalitet sträcker sig ända ner till barnen i de spädate äldre, ända ner till 1- och 3-åringarna, som kunna skrivas in i de militära organisationerna.

Detta system hotar verkligen att bli ett dödsystem. Barndomen och ungdomen är den tid, då människans spelkraft vill sträcka sig över ett helt, stort, oändligt skiftande strängspel. Och just den tiden samlar man deras krafter att inriktas på en enda sträng, som blir den enda giltiga, tillätna, respektabla, den enda som kan skydda människor från att bli utskräddade och förhånade och förföljda. Det är det mest infernaliska sätt att förverkliga dödsystemet, att utverka de mänskliga krafterna och föröda livets fria spel.

Mot denna verkliga likriktning i alla dess manifestationer, den glädjeförstörande makten i världen, som håller på att tränga sig fram överallt, är det som vi ha vår uppgift att fylla — ett förbund utan yttre organisation men med sin inre kraft, de enskilda människornas sprängkraft i olika situationer.

Nuet och döden.

Senare på pingstafesten talade lektor Emilia Fogelklou inför ett djupt fängslat auditorium om Nuet och döden. Hon visade på hur ett nytt dödsmotiv allt oftare framträder hos de skapande konstnärerna, hos diktare och dramatiker. Det är döden som en skapande livsform i ett stegrat historiskt drama. Döden skall icke komma till envar med förskräckelse, utan envar skall stiga mot döden som mot sin största gåva. Enligt denna syn är döden icke en nedgångens dal, utan

livets ena vinge, utan vilken det icke kan lyfta sig i spännkraft. Den död, som är en genomgångsport till nytt liv, kan rymmas även i folkens liv. Den söker icke sitt, utan kan släppa traditionerna och viga sig åt framtiden. Det är, sade lektor Fogelklou, som om vi just nu vänt oss mot de tysta rymderna, stjärnlösa eller stjärnfulla som om vår tid hade icke dagens, men nattens öga.

Hur ofta finner man inte hos ungdomen, inte minst den manliga, denna längtan efter en död för ett mål, den heroiska döden. Man går omkring och söker sina fylkingar. Här i landet sker det under en ångest, som kanske är större än i de länder, där de unga tvingas in i sammanhangen. Det är en bragdens arbetslöshet, som driver ungdomen till främmande förebilder, när de inte finna dem här.

Men pacifismen?

Är den icke ett mål för dem som längta efter bragder? Nej, ty de fatta den icke som en världsräddning. Men även vi som kalla oss pacifister äro ofta mera splittrade inom oss själva än vad vi tror. Den som skryter med att behärska någon annan, det må vara ett barn, en kvinna eller en man, en nation eller ras, den har ristat in domen över sig själv. Varför dödar du? För att jag är så rädd för att dö.

Vi söka en form av den heroiska död, som är en helt annan än den hysteriska skräckens och som dör med en vision i ögonen.

Vad angår oss vetenskap och konst?

Redan när programmet för pingstmötet skickades ut och det blev känt att professor Wilh. Grönbech i år skulle komma tillbaka till Fogelstad, förspordes i de djupa leden av Fogelstadförbundarna en glädje, som visade hur helt han vunnit sina åhörare hjärtan — och behållit dem sedan i föl. Professor Grönbech talade i år, på sitt eget oändligt mänskliga sätt återigen om ett stort ämne: Vad angår oss vetenskap och konst? Det är ett spörsmål som dagligen ställes, framhåll han, och även när det inte formuleras, ligger det och groor i själens djup som ångest och tvivel.

Professor Grönbech tar sitt auditorium med makten hos en talare, som man helt enkelt tycker om. Hall nu de enkla ord, med vilka referenten söker återge innehållet i hans föredrag icke tillnärmelsevis kunna förmedla till alla de ökända uppdragsgivarna det starka ljus, som denne talare alltid förmår kasta över det område han behandlar — då må man betänka att det levande livet i sina mest skimrande former aldrig låter sig in fångas i tidningsprosa. Men till all lycka lever det ändå.

Professor Grönbech talade om hur den undersökning av verkligheten, som är vetenskapens uppgift, nu fört fram till en analys, som nästan kan kallas en upplösning av verkligheten. Inbland reser vi oss i opposition mot detta, som vi tycker, sonderanalyserande av allting från människan själv till naturen omkring oss och historien i vilken vi medverkar. Men i det praktiska livet kan vi dock inte ett enda ögonblick undvara vetenskapen. Vår tillvaro skulle snart bli till kaos utan den. Vetenskapen är inte annat än det konsekventa, klart genomtänkta och genomarbetade uttrycket för de realiteter, som vi kallar krafter och lagar — det skarpaste uttrycket för en realitet, som vi kan se i det minsta och det största.

Men varför händer det ändå, att vi ohjälpligt känner en oro och ångest inom dessa realiteter?

Vetenskapen räknar inte skönhet och stämning till de krafter den har till uppgift att undersöka. Den går fram genom analys och när in till de innersta

Om hästar.

(Forts. fr. sid. 1.)

lamod, beslutsamhet och sunt förnuft. Människan är medvetet och omedvetet mycket mera känslig för motstånd, hat och elakhet från människor än från hästar och kan inte ständigt reducera det till vad det är: fruktan och sviter av dålig behandling. Nej, det borde vara ovanligt goda och kloka hästar som anställdes som överläkare på de sjukhus där människor som genom kriget blivit farliga och odugliga till nyttigt arbete toges om hand för att återfå förtroende, goda seder och arbetslust. Jag skall inte här genomgå alla stadier i Rimingtons behandling av olika hästar med olika slags fula och farliga ovanor. Men den allra första åtgärden som han vidtar innan han ens vågar komma hästen nära, den måste berättas. Det är att ge den elaka hästen i hans spilta godsaker och smekningar med hjälp av en stång som är så lång att hästen varken när att bita eller sparka sin välgörare. En häst liksom människor tycker om morötter och att bli kladd, det slår aldrig fel hur elak han än är.

Sedan, när bekantskapen framskridit så långt att hästen tillåter närmande, åter ur handen och låter sig strykas av handen, då gäller det, dels att ta reda på hans känsligaste ställe och så var det är han skenar för. En häst bör få se och nosa på allt han är rädd för, därvid försvinner rädslan. Rimington har svårt att förklara varför hästen låter leda sig av människan och arbetar åt henne och aldrig annat än då han är förtvillad eller att lyda. Han tror att inserna i hästens ögon äro så beskafade att han ser allt dubbelt så stort som det är, även människan!

Här finnas tusende möjligheter till jämförelse med människans sätt att skena, att se och att lyda. Men den som har lust kan roa sig själv med dem.

Jag ska bara sluta med en undran. Vad för godsak borde sitta på den där stängan som skulle stickas över fransktyska gränsen, över rysk-finska gränsen och över gränsen mellan dig och mig. *Devinez.*

krafterna, men kraften hos en levande människa kan den inte upplösa och påvisa. I samma ögonblick jag ser ett väsen som något levande är vetenskapen och dess realiteter satta till sidan och *verkligheten* träder fram. Ty i den levande människan finns ingen skillnad mellan delen och det hela, människan verkar som helhet så långt tanken kan nå och ut i oändligheten. Ett enda ögonblicks upplevelse kan innebära liv eller död för en människa, kan lära mig att icke frukta döden, men samtidigt göra livet oerhört dyrbart för mig. De båda sakerna strider inte emot varandra, liksom lycka och smärta icke utesluter varandra utan gemenamt innesluter livets verklighet.

Vår kultur karakteriseras av att vi går på randen av världen. Tingen reser sig ständigt som väldiga krafter och tar oss fängna. Det är teknik. Vi går ut ifrån att tingen är som de är. Det är vetenskap. Men livet fortsätter — att vara, att skapa. Livet är evigt nytt, varje dag är en skaparedag — det är livets allra största och innersta hemlighet, som icke kan in fångas i någon teori.

Vi utgår ifrån att det finns en realitet. Punkt. Slut. Och vi försöker komma underfund med den. Men dikteren, konstnären och mystikern anar, att det finns något som är *verkligheten*, som är livet, det allra högsta. Konstnären kan bara fånga en liten del av detta, men hans stora upplevelse är, att i denna lilla del ryms en hel värld. Hur mycket större och märkligare måste inte så själva livet vara?

Vad vi uplever som ångest är ett jämlande efter livet.

Den som efter denna framställning långt efter att omedelbart få uppleva den stora konsten fick sin önskan underbart uppfyllt. Ty fru Gerda Lundequist läste på pingstagens och annandagens kväll saker av Björnson, av Fröding — till pianoackompanjemang komponerat och utfört av fröken Elsa Sten-

Folklig kultur.

är namnet på den nya gemensamma tidskrift, som från 1 juli i år kommer att utges av den arbetsgemenskap, som under namn av Samverkande Bildningsförbundet beslutats mellan följande fem organisationer för bildningsarbete: ABF, IOGT, JUF, NTO och SLS. I tidskriften uppgår den förut av ABF och IOGT utgivna Bokstugan och den av NTO utgivna Ariel. Den nya tidskriften redigeras av en redaktionskommitté av följande personer: Gunnar Hirdman, ABF, redaktionsledare; Justus Elgeskog, NTO, vice redaktionsledare; Oscar Olsson, IOGT; Lorentz Bolin, JUF och B. A. Nilsson, SLS.

Folklig Kultur vill vara officiell organ för de folkliga rörelsernas fria och frivilliga bildningsarbete, föra dess talan och tillvarataga dess intressen. Tidskriften vill även bli ett fritt forum för diskussion i aktuella kulturfrågor, där de samverkande bildningsrörelserna genom gemensamt uppträdande, utan uppgivande av någons egenart, kunna starkare än var för sig hävda sina meningar och intressen.

Folklig Kultur utkommer med tio årsidiga häften årligen (1936 från aug—dec.) i samma format som nuvarande ABF:s tidning. För andra halvåret 1936 blir prenumerationsavgiften kr. 1:50. Postgironkonto 50585, adress Sveavägen 52, Stockholm C. Observeras bör, att prenumeranter på Bokstugan och Ariel utan vidare erhålla den nya tidskriften.

hammar — majorskan på Ekeby ur Gösta Berling och Karl Asplunds Hjältarna. De båda konstnärerna gävo av sin underbara konst med en strålände frikostighet som tydde på, att de liksom de djuptagna åhörarna i de ögonblicken upplevde livets verklighet.

Människans och historien.

Diskussionen om Vår delaktighet i historien av i dag, som sträckte sig över två dagar, blev en utomordentligt intressant inventering och belysning av våra mest aktuella problem som människor, kvinnor, medborgare, världsborgare. På samma gång personligt upplevat och äkta och med de stora linjerna klara för ögonen lade inledare och diskussionsdeltagare fram sina synpunkter. Det nordiska samarbetet, som markerats redan genom att de fyra nordiska ländernas flaggor hissats på gårdsplanerna, framträdde även i diskussionen, där både danskor och norskor deltog som inledare och med diskussioninlägg.

Det första inledningsanförandet hölls av fröken Elisabeth Tamm, som uppehöll sig vid våra uppgifter i politiken. Vi människor är så beskäftiga med att ordna in oss i ämbetsverk och stater, styrelser, nämnder och kommittéer — och någon ordning måste det ju vara. Men när vi upprättar konungatröner, regeringar och riksdagar — skall vi bara komma ihåg att detta allt är människoverk och att vi inte behöver bli så imponerade av det själva efteråt. Här ligger en fara. Ty vi låter oss förslösas och välter över allt ansvar på våra egna skapelser. Det kunde vara tid på att upphöra med det just nu — få år efter ett ohyggligt världskrig och kanske med ett hotande världskrig framför oss.

Politik, sade fröken Tamm, har en dålig klang, därför att vi använder den till våra egna intressen. När den blir gammal och förlagad kallas den historia — den får litet patina över sig, vi försonar

IDUN passar Er bäst, ty IDUN ger både värde och trevnad

Doktorerna Einar Wallquist, som skrivit »Kan doktorn komma?», Per Wetterdal, den kände kvinnoläkaren, lärarinnan Stina Palmborg, riksbekant för sin goda hand med svårhanterliga barn, den unga baronessan Ishimoto, en av Japans mest kända kvinnor inom aristokrati och i socialt arbete, och Askegreven Gustaf Lewenhaupt öka under 1936 Eder glädje och nytta av IDUN.

Vilken veckotidning IDUN ger mer omväxling än Prenumerera på t. 1234 8 kr. för 12 år. 15 kr. för 1/1. Tel. 2016.02.

"Lika njutbart som läsvärt"

T. Segerstedt i G. H. T.

om

VALFRID SPANGBERGS

nya arbete

Från Arvid Posse

till

Per Albin Hansson

Svenska statsministrar, riksdagsmän och publicister.

»... denna alltid intressanta och ibland lysande skildring av våra ledande parlamentariska gestalter från sextiotalet fram till våra dagar erbjuder givande jämförelsepunkter med dagens situation... en så briljant överblick»

Richard Lindström i Ny Tid.

»... den främste kännaren av vårt lands politiska liv under det dryga halvsekel, som innesluter namnen Posse—Hansson... förtämlig och skarpsynt iakttagare... sållsynt gott omdöme, som aldrig förnekade sig, en ingående kändedom, som alltid står redo med belysande fakta, en ärlighet och uppriktighet, som man inte tar miste på.»

Staffan Rosén i Sv. Morgonbl.

Pris Kr. 7: 50.

E K L U N D S

Nya och begagnade Skrivmaskiner

OBS! Låga priser. Lång garanti. Förmånliga betalningsvillkor.

Harriers Bokförlag A/B. Västmannag. 48. I. Sthlm. Tel. 338499, 324806.

Pubs svensksbyggda reseggrammofon med verk och ljudlösa av bästa schweizerfabrikat för endast 45:-

En kvalitetsapparat med modernt utförande och automatisk avstängningsanordning. Veven kan med ett enkelt handgrepp fällas in i lådan. Pubs reseggrammofon kan jämföras med marknadens bästa fabrikat.

Sändes överallt mot postförskott. Paul U. Bergströms A/B, Stockholm. Radioövd. b. v.

Perm. Ondulering 10:—

52 FREJGATAN 52 (mitt för skolan). Eleg. utförande. Tel. 3372 15.

Märta Armfelt

Generalskapt i Skandia — träffas dagligen kl. 12—1 i Skandias Huvudkontor, Mynttorget 1. Tel. Nannaarop: Skandia-Frens. Specialitet: Pension, livränte-, liv- och sjukförsäkring.

Svensk hemslöjd.

Vid sin inflyttning i City vid Norrmalmstorg förra året ordnade Föreningen för Svensk Hemslöjd en stor utställning, den som nu öppnats, är numera två, en värtutställning, ljus och exklusiv.

I hemslöjdsnickeriets alla nyaste stilideal härskar nu det ljusa träet, naturfärgen endast intonad i den svaga guldfärg som träfärgerna i sig själv har. Det finns ett mörkt rum och en helmörk möbel, en biblioteksmöbel i svartflammande björk. Härinne mot allt det mörka har ett bord dukats till lunch med sjögrön glasservis från Stockholms glasbruk, löpare och tabletter i linne sydda med olika bottenar och infällda, knypplade spektar. Östergötlands knypplade spektar — till stor del från Vadstena knypplaskola — ha f. ö. här i dag fått komma till sin fagra rätt på en plats, där man kanske inte på ett århundradet sett knyppladespektar som botten i små graciösa soffjädrar.

Märta Måås Fjeterström står, som hene vanligt är, för det största flertalet av utställda ryor och flossamattor. Hon står ju också som vanligt är för det mest fulländade och för de tändande idéerna inom ryornas konst.

Gråblått mot gråsvart eller i vitt och grått strimrad botten synes vara denna vårens färger, ljusgrönt lysar också till gult och grött.

Fru Maja Julinder, förr tillhörande Östergötlands hemslöjd, deltagar med ett tjugotal mattor i utställningen, hon använder sig av ett par stora flossamattor av det egentligen helt bygsamma mönstret, som ger små, enkla strödda mönster över en rätt blek botten; de små, livliga motiven få emellertid inte flyga alltför fritt omkring, de bindes in under en bred och tryck ytterbård.

Greta Arhomb har till sist komponerat en stor och mäktig lysande röllakansmatta, som mot en tomatröd botten är storblomligt mönstrad i rött, gult och grönt. Det har ju inte varit så ofta man sett röllakan storblomligt, det är överraskande men ingen tråkig överraskning.
Eva Schmidt.

oss med den och finner den ärevärdig. Men även där måste vi komma ihåg, att det är vi själva som konstruerat upp den.

Politiken har ett fel, den sysslar endast med ting av denna världen. Först den dag politiken sättes i samband med de andliga strömningarna kommer den att få sitt rätta och värdiga namn. Om världen skall kunna räddas måste det ske genom de andliga värdena.

Människovärdet rymer många olika makter. Den största är rätten och plikten att handla. Det är inte alltid så lätt — alla helst när det gäller ett fåtal. Men vem har sagt att det skall vara lätt. Livets inte enda men kanske största möjlighet — och den får man gå till mötes var och en som människa och medborgare — ligger i att misslyckas.

Det är en sak vi inte kan undvika om vi vilja uppfatta oss själva som människor, sade fru Signe Björner och det

är den personliga friheten. Vi är så vana vid att alltid utgå från en materiell utgångspunkt, från produktionen som det högsta värdet. Men värdet ligger i att omsätta produktionen i för människans nyttiga ting, utgå ifrån människorna, från konsumtionen. Detta är målet för all ekonomisk verksamhet och det borde vara kvinnornas uppgift. När produktionen ställs upp som det viktigaste, blir allt en kamp om sär rättigheter. Alltid på bekostnad av konsumenterna. Kunna vi däremot skilja ekonomi och politik kunna vi skapa ett samhälle för rätt och fred, där den enas rätt inte trädes för nära av den andres krav.

Jordens frigörelse är ett av huvudvillkoren förskapandet av det rättsamhälle vi eftersträva.

Människolivet är det första och största, utifrån den utgångspunkten kan allt lösas. Men då får man inte, som man så gärna gör, följa minsta motståndets lag, sade fru Björner, d. v. s. utgå ifrån att så och så är det, alltså måste det vara så och alltså måste vi försöka anpassa oss därefter hur hårt det än känns — i stället för att se oss tillbaka och tänka igenom om inte hela systemet borde göras om. Kanhända ha vi den uppgiften just nu, sade fru Björner till sist, att vara upplösande krafter, döds krafter, för att inte allt skall stanna till och medföra den verkliga döden.

Fröken Eli Ingebretsen från Oslo lade i sitt bade spirituella och fängslande anförande upp kvinnornas undanskymda plats i samhället och skildrade den förväning det väckt, när de länge uppbyggda krafterna, nämligen kvinnorna i hemmet, inte som en störtväg strömmat ut från hemmen och in i samhället, då den sista förämningen brast, i och med den kvinnliga rösträtts seger. Men detta var i själva verket högst naturligt i ett manssamhälle där de värden som är dyrbara för oss knapp noteras. Rösträtts genomförande var inte slutstriden, det var bara en av förpostfäktningarna. Och kvar står vår stora uppgift att göra vår särart gällande, icke minst på det område som nu är det främsta av alla, nämligen kampen för freden.

Den strävan för demokratin som gått som en röd tråd genom de olika anförandena formulerades av fröken Eba Holgersson i en fråga: Om demokratin, som bygger på förtroende, fritt och ansvarfullt givande, människovärdet som mål och icke som medel — om den var ett så stort missgat, som det från olika håll påstås — äro vi icke då i färd med att göra ett ännu större? Ty när demokratin får stå för egen nytta, falskheten, likgiltigheten i samhället, förnekar man dess innersta grund och väsen. Visst finns allt detta även i en demokrati. Men beror det icke på, att vi ännu icke varit den formen vuxna. I stället för att slå sönder den form, ur vilken vi icke lyckats utvinna allt vad vi dröme, skulle vi i stället söka pressa den på dess yttersta möjligheter.

Känner Ni till Mopp?

Med denna Mopp menas inte det osvika putsmedlet för parkettgolv, inte heller någon ny jazz eller cocktail. Mopp är en målare helt enkelt; han är artist, »mahlender Künstler», ett på kontinenten högst omodernt yrke eftersom det fordras en utpräglat heroisk spartansk lagning — man skulle nästan säga dumdrighet — för att sälla sig till dess utövare. Mopp — och en del andra — besitta emellertid detta övermodet och vid den stora utställning som nyss ägt rum i Wien väckte Mopp utman tvivel det största intresset.

I Mopps pass står namnet Max Oppenheimer att läsa, men för sina vänner och sin publik är han endast Mopp. Och Brockhaus' stora nya lexikon har legitimerat benämningen. Där är han upptagen under bokstaven M = Mopp. Utom målare är Mopp känd som en skicklig fiolspelar och en god sportman — fotboll och »Leichtathletik».

Mopp berättar om sitt liv. Han är född i Wien, där hans far var författare. Redan vid fem års ålder började han rita och måla — och det har jag sedan hållit på med i hela mitt liv, säger han. — »Det var aldrig någon tvekan för mig vad jag ville bli.» — Musiken? — »Jo, visst spelar jag gärna fiol, så mycket hellre som jag en gång i Italien kom över en äkta Amati — men det är ändå något helt annat. Musiken och sporten det är mitt nöje — målingen är mitt liv!...»

Redan år 1911 utställde Mopp i München. Det började bra eller illa, hur man vill ta det. Affischen som Mopp tecknat till utställningen blev nämligen konfiskerad. Den föreställde en blödande ungdom, högst romantiskt och konstnärligt uppfattad, men myndigheterna vädrade en pacifistisk tendens och den var före kriget nästan lika illa sedd som nu under Hitlers förlä. Affischen överklätades »behördligt» och de vita lapparna blevo en fin reklam. Skämtpressen tog hand om saken — »Münchenpolisen tål tydligen inte att se blod» — skrev Simplicissimus — »åtminstone inte målat!»

I Berlin firade Mopp sin första stora framgång och fick sina första motståndare, vilka ju ofta följa framgången i spåren. Vid samma tid blev han svårt sjuk. Det var strax före kriget. Halsåkomma. Sjukdomen hindrade hans deltagande i kriget. Slutligen opererades han i Bern. Han ansågs hopplöst förordrad — och en vacker dag stod underrettelsen om hans död att läsa i en tysk tidning. Dödsnotisen efterföljdes av nek-

rot idédebatten om människovärdet och demokratin ställde doktor Ada Nilsson i den personliga upplevelsens mest omedelbara belysning en skildring av den moderna diktaturens uttryck i det dagliga livet. Hon hade för några veckor sedan bevitnat dem i Tyskland och Italien. Det oerhörda mansvärdet i sino prydn. Diktaturen verkar förödande på de enskilda människornas själar. Den berövar dem deras säkerhet och personlighet, man ser i deras ansikten en återglans av diktatorns egen kyla och rådsla. Men när det gäller äro de slutligen diktaturens blinda och lydiga kreatur.

Ahörarnas reaktion inför denna målande framställning var ett omedelbart och övertygat instämmande i talarens slutuppmaning, att vi må akta oss för att bli diktaturens lakejer i något avseende.

Fröken Marie Mohr från Oslo såg i fredsarbetet vår främsta uppgift, förtroendet för vår delaktighet i historien, ty vi lever endast genom freden. På den punkten måste vi föra igenom vad vi vill utan ett eller ett men. När det gäller idéer är det ingen heder att tuga, tala och låda, och allt arbete för ett bättre samhälle måste till syvende og sist bygga på det enda viktiga: freden. Fredsarbetet är prövostenen på hur allvarigt vi tar vår delaktighet i historien.

Fröken Kerstin Hesselgren framstälde

rologer och på sjukhuset råkade Mopp att få läsa härom. Han var själv övertygad om att han skulle dö och tänkte bara att nyheten kommit ut 48 timmar för tidigt. Men han kunde ändå inte låta bli att dementera. »Underrättelsen om min död anser jag ännu så länge vara betydligt överdriven», skrev han och hade roligt åt repliken.

När han tillfrisknade och läste igenom nekrologerna fann han att han hade mindre motståndare än han trott. Slutet på de flesta dödsrunorna löd sålunda: »Han dog ännu ej tretio år gammal. Den bästa tiden låg ännu framför honom.»

och detta sista visade sig vara sant. Tillfrisknad från sin sjukdom började Mopp att arbeta som aldrig förr och nådde fram till den egenartade personliga teknik som gjort honom så känd. Under denna första tid gjorde han den väldiga orkestertavlan i Genève, som mäter 15 kvadratmeter, 5 meter lång och 3 meter hög. Den omfattar 70 personer i naturlig storlek — alla porträtt. Den största moderna tavla i sitt slag.

Mopps porträtt äro de som i första rummet dra till sig intresset. Emil Janingens tronar som vanligt i sin trygga bredd, men utan det glada grinet som vi äro så vana att se hos honom. Leendet tyns kvar kring munnen, men ögonen ha ett oroligt jagat uttryck som talar om andra sidor än den jovialiska.

Richard Strauss' skära ljushyllhet skiner fram t. o. m. genom den ton av svart och grått som annars är förhärande hos Mopp. De som känna Strauss finna porträttet mästertligt. Mopp har väl lämnat sitt spetsiga dissekerande maner och målar i breda, soliga penseldrag.

Det man sedan lägger märke till är hans musikavlor. Rosé-kvartetten främst. Det är som om han under målingen hört musiken och fört penseln efter takten. De ge alla ett starkt rytmiskt intryck som åtminstone för lekmanen är av stor verkan. Det är en atmosfär av melodier omkring dem.

— Och nu?

Mopps ansikte får ett eftertänksamt uttryck och man får plötsligt en känsla av att man sett det förr. Men var? Jo, visst, i hans tavlor! Isaac har alltså rätt i sin teori att en konstnär alltid målar in något av sitt eget jag i sina modeller. Men i så fall har Mopps inslag inte varit fördräbringande. Det gäller att välja sin porträttör!

Elsa Björkman-Goldschmidt.

med utgångspunkt från sin mångsidiga och mångåriga erfarenhet inom det svenska arbetslivet den klyfta, som ännu råder mellan vad som kallas manligt och kvinnligt. På sitt medryckande, konkreta sätt framställde hon några av de uppgifter som närmast vänta kvinnorna i deras förhållande till sitt arbete: Att ta det på allvar, se i det en livsuppgift för vilken man underkastar sig utbildning utan att försöka med gengäver, att målmedvetet göra sig duglig även för ledarplatserna. Kvinnornas egen misstro till varandra måste bort, liksom deras obehägenhet att själva åtaga sig de krävande uppgifterna. Fröken Hesselgren ville ingalunda förringa de praktiska svårigheterna för kvinnorna att göra sig gällande i det manliga samhället, men hon framhöll också hur de framtidslinjer hon skisserat redan äro mycket tydligare skönjbara än för bara några årtionden sedan.

Denna antydan om innehållet i de olika inledningsanförandena kan möjligen också ge en föreställning om efter vilka linjer diskussionen rörde sig och det är överflödigt att påpeka att den var både livlig och givande. En tidnings spalter äro tyvärr begränsade. Kanske kunde ovanstående summariska redogörelse ändå locka någon läsare att själv ta fatt på en uppslagsända till en fortsatt diskussion om Vår delaktighet i historien av idag.
C. H.

Från riksdagsläktaren

När jag var barn hörde jag ofta och icke utan en viss tjuvning talas om något i politiken som hette »hemliga utskottet» — men under mina år på riksdagsläktaren har jag aldrig träffat på det. Orsaken är mycket förklarlig: det hemliga utskottet avskaffades nämligen redan 1921 och ersattes då av en 16-mannakommitté som vi lärt känna såsom utrikesnämnden. Lärt känna, är kanske lite för mycket sagt, eftersom man mera sällan fått veta vad den utträttat. Det är den nämnden som hr Lindhagen och Engberg fler än en gång velat avskaffa för att i stället få ett utrikesutskott. Men riksdagen har ofta och upprörd sagt nej. Men den som inte ger sig är hr Lindhagen. Han har lika ofta kommit igen med sin motion där det bl. a. heter: »I varje annat s. k. kulturland, där parlamentet icke avskaffats, lär numera finnas ett ordentligt parlamentariskt utrikesutskott. Den svenska utrikesnämnden är en enastående korturlös, oorganiserad bastard mellan regeringskanselj och parlamentarisk ordning. Land och folk kunna väl ej vara betjänta med en organisation, som ej får beredselid, ej får fatta beslut, ej får yrka något, ej underställes riksdagsmotioner i utrikes ärenden, ej eljest står på något sätt i kontakt med sina kommittenter i riksdagen, ej får välja ordförande, ej får föra protokoll och praktiskt taget ej får yrpa något av vad som förekommitt.»

Och så! Denna gången höll Konstitutionsutskottets majoritet med hr Lindhagen. Att utskottet kommit på bättre tankar framgår av utlåtandet i år: Insikten om de utrikespolitiska frågornas allt mer ökade betydelse för vårt lands viktningarna har under senare år blivit allt allmännare. Utvecklingen inom den internationella politiken har till följd, att riksdagen framdeles allt oftare torde komma att få taga ställning till betydelsefulla utrikespolitiska problem. Särskilt för riksdagens medansvar i utrikespolitiken och för beredande av möjlighet för regeringen att komma i bättre kontakt med riksdagen, har bristen på ett riksdagens eget organ för utrikesfrågor varit hindrande. Utrikesnämnden, som icke äger avgiva redogörelser till riksdagen utan allenast ger sina särskilda ledamöter uppgiften att inför Konungen framlägga sin upplattning av läget och av riksdagens sannolika ställningstagande, är varken legitet eller faktiskt i stånd att lämna riksdagen den vägledning, som eljest genom riksdagens utskott är möjligt i andra frågor, vilka föreläggas riksdagen och givas i form av utskottsutlåtanden, utarbetade efter ingående och grundlig utredning. Naturligtvis fanns det även nu reserveringar inom utskottet, men inte så många. Hr Bergman var i övrigt med om förslaget, men ville inte vara med om undantagsbestämmelsen för detta utskott att statsråd skulle få äga tillträde till de andra utskottens borde samma lag gälla även här och hr Björkman, Stendahl och Rydberg ville i stället reformera utrikesnämndens arbetssätt så att det skulle passa.

Eftersom det är en grundlagsändring är beslutet vilande till nästa riksdag. Nå, vad blir det för skillnad då? Jo, grundlagenligt kan konungen icke överlägga med ett utskottet men väl med utrikesnämnden — riksdagen däremot måste arbeta med utskottet. Det är det som gör skillnaden så stor.

Men hr Akeberg träffade säkert huvudet på spiken när han den 27 maj, då kamrarna tog förslaget, framhöll att den verkliga betydelsen av ett utrikesutskott ligger däri att det samlar en viss krets inom riksdagen som lär sig litet utrikespolitik.

Det är detta utrikespolitiska vetande hr Lindhagen efterlyst i riksdagen alla dessa år. Men det kan knappast herrarna i senaten veta något om — eftersom de alltid passat på att äta lunch just då.

Jag kommer alltid att för mig själv kalla detta utskott för Lindhagens utskott. Det är ett hedersnamn — och ett namn som förpliktar.
Elsa Svartengren.

Bland
tidevarvets
mest anlitade
boktryckerier står
Zetterlund & Thelanders
fortfarande bland
de främsta

RADIKAL prispolitik,
kort leveranstid och gediget
utförande garanteras våra kunder.

SKEPPSBRON 40 · STOCKHOLM
TELEFON: 23 11 80 (VÄXEL)

